

Súd: Okresný súd Brezno
Spisová značka: 8P/66/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6318200782
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Elena Lámerová
ECLI: ECLI:SK:OSBR:2018:6318200782.1

Uznesenie

Okresný súd Brezno, v právnej veci starostlivosti o maloletého P. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, syna Z. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O., Za I. XXX/X, t.č. Y. republika, I., Z. XXX a P. I., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O., Za I. XXX/X, o návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému, takto

rozhodol:

I. Súd v y h l a s u j e , že nemá právomoc konať v právnej veci starostlivosti o maloletého P. I., nar. XX.XX.XXXX, na návrh otca o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, ktorým sa domáha zverenia maloletého do jeho osobnej starostlivosti a určenia výživného na maloletého zo strany jeho matky.

II. Súd konanie z a s t a v u j e .

III. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Návrhom, doručeným tunajšiemu súdu dňa 05.04.2018, sa otec maloletého domáha zmeny úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému P. I., nar. XX.XX.XXXX (ďalej len „maloletý“) tak, aby maloletý bol zverený do jeho osobnej starostlivosti a matka maloletého, aby bola zviazaná platiť na maloletého výživné v sume 27,- Eur mesačne. Svoj návrh odôvodnil tým, že maloletý je narodený mimo manželstva. Zo vzťahu rodičov maloletého pochádza ešte maloletý Z. I. nar. XX.XX.XXXX, ktorý bol rozsudkom Okresného súdu Brezno, č.k. 1P/33/2017 - 67, zo dňa 04.10.2017, zverený do jeho osobnej starostlivosti, ako aj maloletá K. U., nar. XX.XX.XXXX, ku ktorej však otcovstvo určené nebolo. Otec je poberateľom invalidného dôchodku v sume 160,- Eur mesačne. Spolu s maloletým Z. obýva starší rodinný dom, ktorý pozostáva z kuchyne a izby; v dome je zavedená voda a j elektrina, dom je kompletne zariadený.

Ďalej otec vo svojom návrhu uviedol, že od istého času má vedomosť o tom, že matka má s maloletým synom P. vážne výchovné problémy, ktoré rieši sociálna kuratela v I.; patrí k M.. E., u ktorej sa na situáciu ohľadne maloletého informoval telefonicky; výchovné problémy mu potvrdila. Maloletý syn údajne užíva drogy, nerešpektuje matku, túla sa, šikanuje spolužiakov, nechodí do školy. V čase, keď spolu žili v spoločnej domácnosti k takýmto problémom nedochádzalo. Syn odmieta s otcom komunikovať, informácie o ňom má prostredníctvom matky. Matka žije tiež neusporiadaným spôsobom života. Na výchovu detí zjavne nestačí. Má strach o syna, najmä o to, aby prostredie, v ktorom teraz žije nespôsobillo ešte závažnejšie výchovné problémy, ktoré by mohli viesť k tragédii. Podľa tvrdenia otca, vie zaručiť, že u neho nebude mať maloletý prístup k omamným látkam a iným škodlivým prostriedkom. V prípade, že by maloletý potreboval odbornú pomoc, je ochotný sa na celom procese podieľať.

2. Okresný súd Brezno sa zaoberal otázkou, či je v jeho právomoci konať a rozhodnúť o návrhu otca maloletého, ktorého predmetom je zmena úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému,

t.j. zverenie maloletého P. do osobnej starostlivosti otca a určenie výživného maloletého zo strany jeho matky.

3. Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), konanie sa začína na návrh.

4. Podľa § 112 ods. 1 CMP, na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má maloletý v čase začatia konania bydlisko určené dohodou rodičov alebo iným zákonným spôsobom.

5. Podľa § 9 CSP zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví.

6. Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky").

7. Podľa § 161 ods. 2 CSP, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

8. Podľa Článku 7 ods. 2 Ústavy SR, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

9. Podľa bodu 19 preambuly Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18.12.2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti, s cieľom zvýšiť právnu istotu, predvídateľnosť a zmluvnú voľnosť účastníkov by toto nariadenie malo účastníkom umožniť zvoliť si dohodou súd podľa vymedzených kritérií právomoci. S cieľom zabezpečiť ochranu slabšieho účastníka by sa takáto voľba súdu mala vylúčiť, ak ide o vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu vo veku do 18 rokov.

10. Podľa Článku 3 Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18.12.2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti, v členských štátoch je právomoc vo veciach vyživovacej povinnosti daná: a) súdu podľa miesta obvyklého pobytu odporcu, b) súdu podľa miesta obvyklého pobytu oprávneného, c) súdu, ktorý má podľa svojho právneho poriadku právomoc konať o osobnom stave, ak vec týkajúca sa vyživovacej povinnosti je spojená s týmto konaním, pokiaľ sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov, d) súdu, ktorý má podľa svojho právneho poriadku právomoc konať o rodičovských právach a povinnostiach, ak vec týkajúca sa vyživovacej povinnosti je spojená s týmto konaním, pokiaľ sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov.

11. Podľa Článku 10 Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18.12.2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti (ďalej len "Nariadenie"), ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, v ktorej nemá podľa tohto nariadenia právomoc konať, súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.

12. Podľa bodu 12 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27.11.2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (ďalej len „Nariadenie“), kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností upravené týmto Nariadením sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, najmä kritériu blízkosti.

13. Podľa Článku 1 ods. 1 písm. b) Nariadenia, toto nariadenie sa uplatňuje bez ohľadu na povahu súdu v občianskych veciach, ktoré sa vzťahujú na nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností.

14. Podľa Článku 1 ods. 2 Nariadenia, záležitosti uvedené v odseku 1 písm. b) sa môžu týkať najmä:

- a) opatrovníckeho práva a práva styku s dieťaťom;
- b) opatrovnictva, poručníctva alebo podobných inštitútov;
- c) určenia a úloh osôb alebo subjektov, ktoré sú zodpovedné za osobu dieťaťa alebo jeho majetok, ktoré dieťa zastupujú alebo mu pomáhajú;
- d) umiestnenia dieťaťa do pestúnskej starostlivosti alebo do zariadenia starostlivosti o dieťa;
- e) opatrení na ochranu dieťaťa týkajúcich sa správy, udržiavania alebo nakladania s majetkom dieťaťa.

15. Podľa Článku 2 ods. 7 Nariadenia, pojem "rodičovské práva a povinnosti" označuje všetky práva a povinnosti týkajúce sa osoby alebo majetku dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky. Tento pojem zahŕňa opatrovnícke právo a právo styku s dieťaťom.

16. Podľa Článku 2 ods. 9 Nariadenia, pojem "opatrovnícke právo" zahŕňa práva a povinnosti súvisiace s osobnou starostlivosťou o dieťa, najmä právo určiť miesto pobytu dieťaťa.

17. Podľa Článku 8 ods. 1 Nariadenia, sudy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

18. Podľa Článku 17 Nariadenia, ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, v ktorej podľa tohto nariadenia nemá právomoc konať, a ktorá patrí podľa tohto nariadenia do právomoci súdu iného členského štátu, súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.

19. Nariadenie sa uplatňuje bez ohľadu na povahu súdu v občianskych veciach, ktoré sa vzťahujú na nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností. Uvedené sa týka aj určenia a úloh osôb alebo subjektov, ktoré sú zodpovedné za osobu dieťaťa alebo jeho majetok, ktoré dieťa zastupujú alebo mu pomáhajú. Pojem rodičovské práva a povinnosti označuje všetky práva a povinnosti týkajúce sa osoby alebo majetku dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky. Tento pojem zahŕňa aj opatrovnícke právo, ktoré predstavuje najmä právo určiť miesto pobytu dieťaťa. Článok 8 Nariadenia ustanovuje základný princíp na určenie súdov členského štátu, ktoré majú právomoc konať vo veciach rodičovských práv a povinností, pričom Nariadenie určuje iba členský štát, ktorého sudy majú právomoc, ale neurčuje, ktorý súd v rámci tohto členského štátu je vecne a miestne príslušný; túto otázku ponecháva vnútroštátnym procesným normám. V zmysle Článku 8 Nariadenia je základným atribútom na určenie právomoci „obvyklý pobyt“ maloletého dieťaťa v čase začatia konania. Vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sa „obvyklý pobyt“ má vykladať v tom zmysle, že tento pobyt zodpovedá miestu, ktoré odzrkadľuje istú mieru začlenenia dieťaťa do sociálneho a rodinného prostredia.

20. Čo sa týka určenia výživného na maloletého, toto konanie je súčasťou návrhu otca, ktorým sa domáha zverenia maloletého do svojej osobnej starostlivosti, t.j. zmeny úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, pričom podľa Článku 3 písm. d) Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18.12.2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti, v členských štátoch je právomoc vo veciach vyživovacej povinnosti daná súdu, ktorý má podľa svojho právneho poriadku právomoc konať o rodičovských právach a povinnostiach, ak vec týkajúca sa vyživovacej povinnosti je spojená s týmto konaním, pokiaľ sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov.

21. Pokiaľ ide o ďalšie princípy určenia právomoci vo veci úpravy vyživovacej povinnosti, založené najmä na dohode medzi účastníkmi alebo na voľbe súdu zo strany niektorého z účastníkov, ktorú druhý účastník akceptuje, súd vychádzal z bodu 19 preambuly Nariadenia, v ktorom je uvedené, že pokiaľ ide o vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu vo veku do 18 rokov, s cieľom zabezpečiť ochranu slabšieho účastníka, ktorými sú v danom prípade maloleté deti, akákoľvek voľba súdu by sa mala vylúčiť.

22. Jednou zo základných podmienok, za ktorých môže súd konať v danej veci je právomoc súdu. Splnenie tejto procesnej podmienky súd skúma v každom štádiu konania.

23. Súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z vyššie citovaných právnych noriem. Konanie, predmetom ktorého je zmena úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému, t.j. zverenie maloletého Rastislava do osobnej starostlivosti otca a určenie výživného na maloletého zo strany jeho matky, sa začalo podaním návrhu na tunajší súd dňa 05.04.2018. Z rodného listu maloletého, ako aj z lustrácie v

registri obyvateľov SR, vyplýva, že maloletý Rastislav sa narodil dňa 13.01.2004 v Brezne, je štátnym občanom Slovenskej republiky, (č.l. 2, č.l. 5 spisu). Z opatrovníckeho spisu maloletého vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Brezno, č.k. 8P/86/2008 - 26, zo dňa 16.04.2009, bola schválená dohoda rodičov, na základe ktorej boli maloletý P. spolu so svojím bratom maloletým Z., zverení do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný prispievať na výživu maloletých detí, na každé zvlášť, sumou minimálneho výživného (v súčasnosti 27,32 Eur mesačne). Styk otca s maloletými deťmi nebol upravený. Rozsudok sa stal právoplatným dňom 14.05.2009. Čo sa týka maloletého Z., rozsudkom Okresného súdu Brezno, č.k. 1P/33/2017 - 67, zo dňa 04.10.2017, právoplatným dňa 16.10.2017, bola schválená rodičovská dohoda, na základe ktorej bol zmenený rozsudok Okresného súdu Brezno, č.k. 8P/86/2008 - 26, zo dňa 16.04.2009, vo výroku o zverení maloletého Z. do osobnej starostlivosti a vo výroku o výživnom tak, že maloletý Z. sa počnúc právoplatnosťou rozsudku zveruje do osobnej starostlivosti otca a matka maloletého sa zaväzuje prispievať na výživu maloletého Z. výživným vo výške 27,32 Eur mesačne. Návrh otca na zmenu výchovného prostredia, ktorým sa domáhal zverenia maloletého P. do svojej osobnej starostlivosti, bol zamietnutý.

Z opatrovníckeho spisu maloletého ďalej vyplýva, že matka sa spolu s deťmi odsťahovala zo spoločnej domácnosti od otca v mesiaci máj 2017, odišla do Českej republiky, kde žije jej matka a sestra matky detí. Maloletý navštevuje v Českej republike aj základnú školu, a to ZŠ Humpolec, Hálkova 591, okres Pelhřimov, kde bol prijatý k základnému vzdelávaniu s nástupom do školy dňa 09.05.2017 (č.l. 42 spisu sp. zn. 1P/33/2017).

Z uvedeného je zrejmé, že v obvode Okresného súdu Brezno v súčasnosti maloletý nemá svoj obvyklý pobyt a nemal tu svoj obvyklý pobyt ani v čase začatia konania (05.04.2018). Z dokazovania súd teda zistil, že maloletý P. býva v Českej republike od mája 2017 spolu so svojou matkou. Vzhľadom na časové obdobie, ktoré sa účastníci (maloletý a matka maloletého) zdržiavajú v cudzine, možno predpokladať, že došlo k ich začleneniu do sociálneho a rodinného prostredia v tejto krajine a k vytvoreniu silných väzieb na toto prostredie. Vychádzajúc z uvedeného má tunajší súd za to, že maloletý P. má svoj obvyklý pobyt v Českej republike, a teda súdy Slovenskej republiky (t.j. ani Okresný súd Brezno) nemajú právomoc konať a rozhodnúť o predmetnom návrhu.

24. Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že právomoc konať a rozhodnúť v právnej veci starostlivosti o maloletého P., predmetom ktorého konania je zmena úpravy výkonu rodičovských práv a povinností o maloletého, majú súdy v Českej republike, kde má maloletý P. svoj obvyklý pobyt. Za obvyklý pobyt sa považuje miesto, na ktorom sa maloletý trvale zdržuje, kde navštevuje školské zariadenie. Maloletý P. teda nemá na území Slovenskej republiky obvyklý pobyt. Preto tunajší súd vyhlásil, že nemá právomoc vo veci samej konať a rozhodovať, a vzhľadom na to, že nedostatok právomoci je neodstrániteľným nedostatkom podmienok konania, súd toto konanie o návrhu otca, ktorým sa domáha zverenia maloletého P. do svojej osobnej starostlivosti a určenia výživného na maloletého zo strany jeho matky, vedené pod sp. zn. 8P/66/2018, zastavil.

25. Na okraj súd poznamenáva, že predmetom tohto konania nie je právna vec starostlivosti o maloletého Z., ktorý už bol rozsudkom Okresného súdu Brezno, č.k. 1P/33/2017 - 67, zo dňa 04.10.2017, zverený do osobnej starostlivosti otca a matka maloletého sa zaviazala prispievať na maloletého sumou minimálneho výživného, ktoré v súčasnosti predstavuje sumu 27,32 Eur mesačne. Otec vo svojom návrhu uviedol označenie veci - „návrh na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému P. I., nar. XX.XX.XXXX“, aj z obsahu návrhu vyplýva, že otec sa domáha zmeny výchovného prostredia len u maloletého P. tak, aby bol maloletý zverený do jeho osobnej starostlivosti a matke maloletého, aby bolo určené výživné. Sám otec v petite svojho návrhu uviedol, že „výchovné prostredie maloletého Z. I., nar. XX.XX.XXXX sa nemení“. Preto sa súd v tomto konaní zaoberal len otázkou právomoci, čo sa týka maloletého P..

26. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

27. Podľa § 55 CMP, súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

28. Podľa § 57 CMP, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

29. Podľa § 58 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

30. Súd rozhodol, že ani jeden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ani jeden z účastníkov sa svojím návrhom nedomáhal náhrady týchto trov, a priznanie náhrady trov konania niektorému z účastníkov by súd vzhľadom na okolnosti prípadu nepovažoval za spravodlivé.

Poučenie:

Proti výroku I. tohto rozhodnutia odvolanie nie je prípustné.

Proti výrokom II. a III. tohto rozhodnutia je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne v troch vyhotoveniach, na Okresný súd Brezno.

Podľa § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že neboli splnené procesné podmienky; súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd; konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností; súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené; alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a podľa § 62 ods. 1 CMP aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.